

Ruzie in het Noorden

Transitie Bureau Rechtshulp

Ruim dertig juristen van Rechtshulp Noord staan te trappelen om advocaat te worden. De voorwaarden die de drie noordelijke ordes stellen, worden echter als onredelijk gezien. We voeren gewoon de regels uit, zegt de deken van Leeuwarden.

Michel Knapen, journalist

Jarenlang verleenden ze, binnen Rechtshulp Noord, onafhankelijke rechtshulp. Nu de publieksfunctie van de Bureaus Rechtshulp is ondergebracht binnen juridische loketten, willen de ruim dertig juristen het liefst doorgaan met het werk dat ze al deden. Rechtshulp bieden, in stichtingsverband, voor de particuliere markt. Zonder winstoogmerk. Maar wél als advocaat graag. Door de 'zware eisen' van de lokale ordes is inschrijving praktisch onmogelijk, stelt directeur Ad Speksnijder van Rechtshulp Noord.

De reden: angst voor concurrentie. Speksnijder heeft het zelf van de dekens gehoord: wij zijn er niet voor om concurrenten in het zadel te helpen. 'Een opmerkelijk standpunt. De Wet op de rechtsbijstand gaat juist uit van meer concurrentie. Daar komt bij dat wij geen nieuwe concurrenten zijn: we dóén dit werk al. En tot slot zouden er ruim dertig advocaten bijkomen, op een bestand van zeshonderd advocaten in de drie noordelijke provincies. Dat is een verwaarloosbare groei.'

Om toe te treden tot de advocatuur moeten de juristen van Rechtshulp Noord één tot zes maanden, afhankelijk van hun ervaring, op het kantoor van een buitenpatroon werken. 'Die eis is onredelijk', reageert Speksnijder. 'De buiten-

patroons hebben de ruimte niet om zoveel mensen onder te brengen en als onze mensen zo lang weg zijn van ons kantoor, kunnen we de boel wel sluiten. De eisen zijn slechts bedoeld om het voor onze juristen onmogelijk te maken advocaat te worden.' Hij zegt niet tegen het systeem van patronage te zijn, maar het ligt anders voor 'zijn' juristen, die gemiddeld langer dan tien jaar dit werk doen. 'Dan moet je kwaliteitsbevordering ergens anders organiseren.'

Kunnen de juristen geen advocaat worden, dan staat dat volgens Speksnijder een gezonde groei van het kantoor in de weg. 'Zonder advocaten kunnen we in de toekomst geen toevoe-

gingen meer krijgen, en kunnen we voor onze cliënten geen procedures in hoger beroep voeren.' Het kantoor wil daarnaast ook een sectie straf- en familierecht opzetten. 'Dat zijn dan de enige twee gebieden waar we inderdaad nieuwe concurrenten vormen met bestaande advocatenkantoren.'

ONDERNEMINGSPLAN

Volgens deken A.H. Lanting (Leeuwarden) wil Speksnijder alleen het stempel 'advocatenkantoor' en verder dat de noordelijke ordes zich er niet mee bemoeien. 'Er zijn nu eenmaal regels over het buitenpatronaat, en die hebben we voor Rechtshulp Noord al versoepeld. Bij ieder

TRANSITIE

De uitgangspunten waaronder de Bureaus voor Rechtshulp kunnen transigeren naar een 'normaal' advocatenkantoor zijn vastgelegd in een lijvig document dat te vinden is op www.rechtshulp.nl (<http://www.rechtshulp.nl/redactie/pdf/Transitie1—def.pdf> en <http://www.rechtshulp.nl/redactie/pdf/Transitie2—def.pdf>). In het document aandacht voor het transitieproces in het algemeen, stelselverlaters en een plan voor het bevorderen van de afstemming tussen vraag en aanbod. Vertrekpunt van de transitie is dat er 'gezonde, kwalitatieve en levensvatbare organisaties ontstaan, die langere tijd in staat zijn te voorzien in (sociale) rechtsbijstandverlening aan particulieren zonder verdere overheidssteun en die concurrerend in deze markt kunnen opereren.'

De ambitie is om zo veel mogelijk medewerkers die thans werkzaam zijn bij de Bureaus voor Rechtshulp te behouden voor het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand.

In financieel opzicht worden overstappers – zowel bureaumedewerkers die collectief de overgang naar de advocatuur maken als individuele overstappers naar een advocatenkantoor met een auditverklaring – gefaciliteerd met een bedrag van eenmalig € 25.000 per full time eenheid. De facilitering omvat een financiële bijdrage in de scholing en een bijdrage in een deel (1/3) van de loonkosten van het eerste jaar voor individuele overstappers naar de advocatuur. Voor collectieve overstappers geldt hetzelfde bedrag, met dien verstande dat dat bedrag dan wordt besteed aan de over te nemen boedel van het Bureau voor Rechtshulp.

Het is de bedoeling dat de derde voortgangsrapportage over de stelselherziening in mei het licht ziet. De eerste (21 juni 2004) en tweede voortgangsrapportage (7 december 2004) van minister Donner zijn te raadplegen op www.minjus.nl.

overleg zegt Speksnijder die te aanvaarden, maar stelt later toch weer zijn eigen voorwaarden.' Dat de noordelijke ordes bang zijn voor concurrentie vindt Lanting flauwekul. 'Daar gaat het echt niet om.' En voor het vrijmaken van juristen voor het buitenpatronaat kunnen heel goed praktische oplossingen worden gevonden. 'Dat moet het kantoor prima kunnen organiseren.'

Een groter bezwaar vindt Lanting het ontbreken van een fatsoenlijk ondernemingsplan, dat Rechtshulp Noord moet opstellen. 'Nu werken ze op basis van subsidies, die omzet moeten ze straks uit de markt halen. Uit hun plan blijkt dat ze jaarlijks één miljoen euro tekort hebben. Ze moeten dus in de kosten snijden, maar ze passen hun ondernemingsplan niet aan. Voor ons is nu een grens bereikt.'

Kletsboek, reageert Speksnijder van Rechtshulp Noord. 'Hun eigen accountants hebben gezegd dat ons plan haalbaar is. We willen in de toekomst zes advocaten zetten op straf- en familierecht – op een bevolking van 1,7 miljoen mensen. Voor die zes is werk genoeg, zeker nu de vraag blijft groeien. De Raad voor Rechtsbijstand vindt zes extra advocaten zelfs een voorzichtige inschatting, maar Lanting denkt dat die zes niks te doen hebben. Zonder overigens aan te geven waarom hij dat denkt. Ik weet het wel: het is angst voor concurrentie.'

Het overleg met Speksnijder is opgezegd, laat Lanting weten. 'We hebben lang genoeg gepraat'. Wel tracht de Algemene Raad nu de impasse te doorbreken, meldt Speksnijder.

IMAGO

Hoe anders gaat het elders in het land. In Rotterdam bijvoorbeeld, waar Rechtshulp Rotterdam op 1 juli wordt omgevormd tot Rechtshulp Rotterdam Advocaten. Alle zestien juristen zijn inmiddels advocaat. Het geheim van Rotterdam? Directeur Elise Bravenboer: 'Zeven jaar geleden zijn we begonnen met de inschrijving op het tableau. Onze juristen hadden veel proceservaring, maar ook een imagoprobleem. Cliënten wilden toch liever een echte advocaat. En juist in die tijd vond de Orde dat de toelating tot het tableau soepeler moest. Dat was overigens in de tijd dat de plannen voor de stelselherziening nog niet bestonden.'

De transitie van Rechtshulp Rotterdam tot een echt advocatenkantoor vond bij de lokale Raad van Toezicht een gewillig oor, zegt Bravenboer. 'In feite werkten we al als advocatenkantoor en de deken vond dat we voldoende kwaliteit in huis hadden. We hebben onze juristen dan ook zelf drie jaar lang kunnen begeleiden, terwijl ze af en toe een gesprek hadden met hun buitenpatroon – zonder bij hem op kantoor te zitten.'

ZOO is het begonnen

De Nederlandse Orde van Primaten (NOVP) hield een voorbespreking in de Apenheul voor humane en non-humane primaten onder het thema 'ZOO zijn onze manieren.' Het was de feestelijke *kick-off* voordat de serie themabijeenkomsten in de dierentuinen van Nederland zou beginnen, samen met de Haagse zusterorganisatie.

De Haagse Orde was daarom ruim vertegenwoordigd.

Veel ongedienden die zich duidelijk op hun gemak voelden in deze fraaie Veluwe omgeving. Speciale gast was minister Donner die, hangend aan een arm in een oude plataan, wat hij niet lang volhield, de vergadering opende met een primeur: het nieuwe wetsvoorstel dat aan de primaten eindelijk het procesmonopolie toekent. 'Ik ben apetrots', riep hij vlak voordat hij uit de boom viel.

De beperking van de discussie tot de positie van de primate in het rechtsbestel stuitte onmiddellijk op veel protest bij een afvaardiging overige zoogdieren die zich toegang tot de vergadering had verschaft, waaronder enkele lokale giraffes en pony's uit de Achterhoek, onder aanvoering van twee schreeuwerige advokapi's. Ze wilden een brede discussie.

'Wij hebben ook rechten!', riepen ze.

'Some animals are more equal than others', riep een hoogleraar Internationaal Primatecht, tevens oud-deken, provocerend. Er klonk gejoel.

Drie gorilla's hielden het podium vrij. Toch kreeg de kleinste pony de zaal stil met het persoonlijke verhaal over de primate die op brute wijze haar eer had geroofd, waarna iedere rechtshulp werd geweigerd. Dit werd onmiddellijk een van de praktijkcasus. Vervolgens besloot de vergadering bijna unaniem dat de overige zoogdieren niet mochten stemmen maar wel spreekrecht hadden.

Na de pauze – die ik doorbracht in gezelschap van enkele bekende strafprimaten die klaagden dat er te weinig mediabelangstelling was, wat het gevolg was van de onderwerpkeuze, want wie behalve een handjevol primaten was er nu geïnteresseerd in een discussie over het procuraat? – volgde nog een interessant debat over het verschil tussen adviesprimaten en procesprimaten.

Het aantal adviesprimaten bleek explosief te zijn gegroeid in vergelijking met vorige jaren. De meeste van hen cohabiteerden in reusachtige kooien in de buurt van drukke uitvalswegen. Een dikke baviaan in een driedelig krijtstreep betoogde dat procederen primitief was en dat geschillen diende te worden voorkomen of anderszins door middel van een rituele dans beslecht onder aanvoering van de stamoudste. Een sterk vermagerde procureur met een hoge rug reageerde fel en verweet de adviesprimaten broodroof. Maar dat was dan ook het enige incident van deze verder zeer geslaagde dag. Nadat de sprekers werden bedankt met een tros Max Havelaar bananen, sprak ik nog even met de Deken. Hij toonde zich zeer tevreden en hoopte op een zelfde massale opkomst in Blijdorp op 28 april.